

Artist plastic, doctor în studiul artelor, profesor la Instituția Publică Liceul Teoretic „Al. Ioan Cuza”, Chișinău, lector la Universitatea Pedagogică de Stat „I. Creangă” din Chișinău și Facultatea Arte Plastice și Design. Absolventă a Școlii de Arte Plastice „I. Repin” și a Facultății „Arte Plastice și Design” a Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă”. Laureat al Premiului Mare la expoziția „Recviem” (Chișinău, Republica Moldova), și al altor distincții în cadrul expozițiilor-concurs „Saloanele Moldovei” și „Eminesciana” (Chișinău) și Bacău. Are lucrări în colecții publice și private, în țară și în Germania, Israel, Italia, Polonia, Portugalia, Republica Moldova, România, Serbia, Spania, Statele Unite ale Americii, Ucraina.

Iraida CIOBANU

MOTIVE POPULARE ÎN CREAȚIA IRAIDEI CIOBANU

Iraida Ciobanu utilizează pe larg motive etnografice în pictura sa, despre care s-a spus că are un bogat colorit național. Alături de simbolurile tradiționale autoarea introduce elemente moderne, pe care le interpretează în felul său. Aproape în toate compozițiile sale predomină motivele populare: soarele, pomul vieții, porumbelul, căluțul etc. Acestea sunt subordonate unei teme privind viața satului, traiul în familie, tradițiile de nuntă, șezătoarea etc. În catalogul *Bienalei Internaționale de Pictură din Chișinău 2013*, criticul de artă Adrian-Silvan Ionescu notează următoarele: „Sugestiile artei populare, ale motivisticii folosite în ceramica sau textilele produse în gospodăria țărănească sunt decelabile la Iraida Ciobanu”.

Particularitățile stilistice ale tablourilor ei se manifestă prin simplitatea formelor ce țin de tradițiile populare, intercalate cu elementele grafice, care evidențiază conceptul lucrărilor. Meritul Iraidei Ciobanu constă în diversificarea tratării raporturilor tradiți-

onale, formele fiind stilizate până la maxim. Impresionată de rusticul cotidian, artista stilizează tablourile sale utilizând elemente cu covoare vechi basarabene, mileuri și broderii.

Ceea ce e de o frumusețe aparte în pictura Iraidei Ciobanu este motivul păsării (*Motiv festiv, Fructe și păsări, Păsări și flori*). Pictorița știe să proiecteze cu peneluri sigure și tușe păstoase fluiditatea zborului păsărilor.

Păsărea – simbol al libertății, al relației dintre cer și pământ prezintă sugestiv omagiu celor plecați în lumea celor drepti. Este un elogiu adus de autoare neamului care a fost victima trecutului tragic. Păsările aflate, des întâlnite la ea, transmit mesaje și creează stări de spirit al caldului sufletesc și al confortului familial.

Motivul porumbelului din seria *Fructe și păsări, Păsări și flori* semnifică dragostea față de semenii. În lucrările din seria *Motiv popular* întâlnim cocoșul, simbol al soarelui. El este înzestrat cu virtuți protectoare, alături de

alte motive ca cel al pomului vieții, pe care îl găsim în lucrările *Motiv simplu*, *Nu mă uita*, *Motiv popular*, *Dedicație*, *Floare albastră* etc. Spiritul neaș este transmis de picturile *Dedicație*, *Nu mă uita*, *Motiv simplu*, *Rugă*, *Elogiu II* etc. Pictura *Dedicație*, apreciată de către juriul de specialitate în cadrul Expoziției-concurs cu Premiul Mare Recviem 2017, pe lângă monumentalitate, emană simplitate exprimată prin plasticitate și rafinament cromatic.

Starea zilei, anotimpul, umbrele căzătoare sunt doar câteva dintre provocările pe care le realizează pictorița în peisajele în plei-air *Peisaj de iarnă*, *Toamna*, *Umbre și copaci*, *Motiv simplu*, *După ploaie*. Colecția include și peisaje rurale, gospodării țărănești, animale domestice: *Grădina cu mere domnești*, *Cina*, *Amiază*, *Dejunul*, *Copaci în floare*.

Seria de portrete *Madame Georgescu*, *Eva*, *Mama*, remarcate de public în cadrul expozițiilor personale și de grup, transmit diferite stări sufletești (fericire, liniște, tristețe), fiind realizate cu o deosebită finețe.

În toate perioadele creației sale, Iraida Ciobanu rămâne fidelă genului natură statică. *Iriși*, *Crini*, *Trandafiri*, *Natură statică cu mere*, *Natură statică cu pești*, *Natură statică cu flori de măr* etc. sunt doar câteva dintre titlurile tablourilor de acest gen. Fructele preferate ale autoarei sunt gutuiile, merele și nucile, cireșele pe care le reperăm și în picturile de gen *Motiv festiv*, *Motiv de duminică*, *Motiv țăranesc*, *Motiv rustic*, *Fructe și păsări*, *Festivitate* etc.

Tablourile din seria *Fereastra copilăriei mele*, cu compoziții în pătrat, prezintă variate stări nostalgice din copilărie, reprezentate prin cuiburi de păsări cu puișori care își așteaptă mama, gutui și mușcate la fereastră, pisici dormind ghemuite etc. Toate aceste elemente transpun universul copilăriei, amintirile frumoase ale fiecăruia.

Orice gen al picturii ar aborda, Iraida Ciobanu dezvoltă principii tonale și compoziționale, autoarea dând dovadă de un simț cromatic deosebit.

Natalia PROCOP

Motive populare în creația Iraidei Ciobanu

Rezumat. Textul prezintă succint specificul creației Iraidei Ciobanu, aflată sub zodia artei populare. Aproape în toate compozițiile sale predomină motivele populare: soarele, pomul vieții, porumbelul, căluțul etc. Acestea sunt subordonate unei teme care privește viața satului, traiul în familie, tradițiile de nuntă, șezătoarea.

Cuvinte-cheie: pictură, motiv popular, compoziție, gamă cromatică, creație, tehnică.

The folk motifs in the creation of Iraida Ciobanu

Abstract. The text summarily presents the specificity of Iraida Ciobanu's creation, under the zodiac of folk art. The use of the motifs of the tree of life, of the sun and of the birds, interspersed in genre compositions or landscapes, gives her works a special personal style.

Keywords: painting, folk motif, composition, chromatic range, creation, technique.

Motiv festiv, 2012
ulei, pânză, 800×800 mm, colecția MNAM

Metamorfoze, 2012
ulei, pânză, 800×800 mm

Motiv simplu, 2016
ulei, pânză, 1300×850 mm

Fructe și păsări, 2017
ulei, pânză, 500×750 mm

Păsări și flori, 2017
ulei, pânză, 500×750 mm

Motiv popular, 2017
ulei, pânză, 600×600 mm

Fructe și păsări, 2013
ulei, pânză, 800×800 mm